

MAŁOPOLSKI WOJEWÓDZKI INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Sprawozdanie z działalności WIOŚ w Krakowie za 2023 rok

I. Ważniejsze zadania, ich realizacja i odniesienie do planu na 2023 rok

Na rok 2023 ustalono realizację 59 celów kontrolnych (tzw. krajowych) wskazanych do wykonania przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz jednego celu wojewódzkiego: przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska wodnego. Wyznaczone cele kontrolne dotyczyły:

- gospodarowania odpadami, w tym: odpadami komunalnymi i przemysłowymi, odpadami powstałymi w wyniku oczyszczania ścieków, odpadami medycznymi, pojazdami wycofanymi z eksploatacji, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, zużytymi bateriami i akumulatorami, odpadami wydobywczymi, olejami odpadowymi, odpadami palnymi w miejscach stwarzających ryzyko wystąpienia pożaru, odpadami w postaci paliwa alternatywnego, międzynarodowym przemieszczaniem odpadów, eksploatacją składowisk i instalacji do termicznego przekształcania odpadów, kontroli w zakresie produktu ubocznego;
- gospodarowania opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz kontrolą w zakresie opłaty produktowej;
- gospodarki wodno-ściekowej, w tym kontroli oczyszczalni ścieków oraz podmiotów pobierających wody powierzchniowe lub podziemne, jak również wprowadzających ścieki do środowiska bądź do urządzeń kanalizacyjnych innych podmiotów, przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska wodnego;
- gospodarki rolnej w zakresie przechowywania i stosowania nawozów, bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego oraz spełniania wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance);
- ochrony powietrza, w tym stosowania F-gazów, wprowadzania gazów i pyłów do powietrza, sprawdzania zadań w zakresie Programów Ochrony Powietrza (POP), sprawdzania zawartości siarki w paliwie, spełniania norm przez producentów oraz użytkowników produktów zawierających lotne związki organiczne;
- przeciwdziałania marnowania żywności;
- przeciwdziałania poważnym awariom;
- poziomów pól elektromagnetycznych;
- emisji hałasu do środowiska;
- instalacji wymagających uzyskania pozwoleń zintegrowanych;
- ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych;
- wprowadzania do obrotu drewna i produktów z drewna;
- dostarczania przez prowadzących instalację danych w ramach Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń.

W 2023 roku przewidziano również do realizacji kontrole w ramach 4 ogólnopolskich cykli kontrolnych:

- a) podmiotów pobierających wodę powierzchniową lub podziemną, pod kątem oceny spełniania warunków dotyczących ilości pobieranej wody, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych;
- b) podmiotów odprowadzających ścieki przelewami burzowymi komunalnej kanalizacji ogólnospławnej do śródlądowych wód powierzchniowych, pod kątem oceny przestrzegania dopuszczalnej średniej rocznej liczby zrzutów z poszczególnych przelewów;
- c) podmiotów prowadzących produkcję rolną, a w szczególności podmiotów, które w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych przechowują lub stosują nawozy lub nawozy naturalne, pod kątem oceny, w tym na podstawie wyników pomiarów jakości wód powierzchniowych zlecanych w trakcie kontroli do CLB GIOŚ, czy prowadzona działalność rolnicza powoduje zanieczyszczenie wód;

d) wszystkich instalacji komunalnych (składowisk odpadów) funkcjonujących na terenie całego kraju w ramach cyklu 3-letniego. Zgodnie z pismem GIOŚ z dnia 15 grudnia 2022 r. znak: DI-KKW.410.103.2022.iz w rocznym planie nie należy przypisywać do wyznaczonych zakładów cyklu kontrolnego (cykl 4) obejmującego weryfikację wszystkich instalacji komunalnych (składowisk odpadów) funkcjonujących na terenie całego kraju. Cykl ten jest cyklem GIOŚ i jest realizowany przez powoływane przez GIOŚ zespoły kontrolne.

W 2023 r. w ramach działalności statutowej Inspektorat przeprowadził 3303 kontrole, w tym:

- 535 kontroli planowych z wyjazdem w teren, podczas których przeprowadzono 86 pomiarów. Naruszenia stwierdzono podczas 240 kontroli;
- 685 kontroli pozaplanowych z wyjazdem w teren (w tym 459 kontroli interwencyjnych), podczas których przeprowadzono 107 pomiarów. Naruszenia stwierdzono w 303 przypadkach;
- 1501 kontroli dokumentacyjnych opartych na badaniach automonitoringowych. W 208 przypadkach stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska;
- 433 kontrole dokumentacyjne z wyłączeniem badań automonitoringowych. Po ich przeprowadzeniu stwierdzono 32 naruszenia wymagań ochrony środowiska;
- 146 kontroli interwencyjnych w terenie bez ustalonego podmiotu (115 — rozpoznanie zanieczyszczenia w terenie; 31 — kontroli transportu towarów lub odpadów), w tym z pomiarami 71 kontroli, a naruszenie wymagań ochrony środowiska potwierdzono w 32 przypadkach;
- 3 kontrole bez ustalonego podmiotu w oparciu o dokumenty, w trakcie 1 z nich stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska.

Ponadto w 2023 r. w ramach cyklu 3-letniego cyklu kontroli wszystkich instalacji komunalnych (składowisk odpadów) funkcjonujących na terenie całego kraju dwóch wyznaczonych Inspektorów WIOŚ będących specjalistami w zakresie gospodarki odpadami wykonało 2 osobne kontrole składowisk odpadów zlokalizowanych poza terenem województwa małopolskiego. Kontrole te nie były wliczane do ogólnej ilości kontroli, ponieważ zostały oznaczone jako kontrole wykonane przez zespół kontrolny powołany przez GIOŚ. Działania te odznaczały się wysokim stopniem skomplikowania i wymagały znacznego zaangażowania ze strony Inspektorów je wykonujących.

W 2023 r. w ewidencji WIOŚ znajdowało się 16061 zakładów. W porównaniu z rokiem 2022 ilość ta wzrosła o 718 tj. o 4,7%. Ogólny wzrost liczby podmiotów wynika z dokonywania wpisów nowych jednostek m.in. na skutek wpływających w 2023 roku interwencji, czy wniosków o przeprowadzenie kontroli przesyłanych przez organy ochrony środowiska.

Skontrolowano 2477 użytkowników środowiska, co stanowiło 15,42% zakładów w ewidencji WIOŚ w Krakowie (ilość skontrolowanych użytkowników środowiska jest na podobnym poziomie w porównaniu z latami ubiegłymi). Kontrole dotyczyły przestrzegania przepisów ustawy o odpadach, przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza, przestrzegania warunków dotyczących wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi określonych w pozwoleniach zintegrowanych oraz decyzjach wydanych na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne, przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska. W 2023 r. wzrosła ilość kontroli w trakcie których prowadzono badania, jak również w których stwierdzano naruszenia przepisów ochrony środowiska w odniesieniu do ogólnej liczby wykonanych kontroli. Jednocześnie kontrole interwencyjne nadal stanowią znaczną część prowadzonych kontroli. Utworzenie wyspecjalizowanego Wydziału Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej pozwoliło usprawnić współpracę z organami ścigania, jak również poprawiło możliwości kontrolne WIOŚ.

W roku ubiegłym, oprócz ww. kontroli przeprowadzono 275 czynności na podstawie art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Ilość przeprowadzonych czynności w porównaniu do 2022 r. wzrosła o 20%.

Plan kontroli zakładał przeprowadzenie 545 kontroli z wyjazdem w teren, z czego nie wykonano 10 kontroli.

Przyczyny różnicy pomiędzy liczbą zaplanowanych kontroli, a liczbą wykonanych kontroli planowych:

- 5 z kontroli planowych rozpoczęto w 2023 roku i nie zakończono przed 31 grudnia 2023 r.; nie mogły być ujęte w rozliczeniu sprawozdawczym;
- brak pełnej obsady kadrowej w związku z pobytami pracowników na zwolnieniach chorobowych, urlopach macierzyńskich lub złożeniu wypowiedzenia albo rozwiązaniu umowy o pracę;
- uszczuplenie zasobów kadrowych przeznaczonych do prowadzenia kontroli planowych w związku z wydzieleniem Wydziału Zwalczania Przystępczości Środowiskowej;
- nowi pracownicy, którzy na obecnym etapie rozwoju zawodowego wymagali nadzoru ze strony bardziej doświadczonych inspektorów;
- organizacja pracy w systemie zmianowym (7 dni w tygodniu w porze dnia i nocy);
- konieczność szybkiego reagowania i wykonywania kontroli związanych z rozpoznaniem zanieczyszczenia w terenie (bez ustalonego sprawcy);
- konieczność przeprowadzania kontroli na wniosek organów ochrony środowiska w związku z art. 41a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- likwidacja/ogłoszenia upadłości działalności gospodarczej lub zmiany miejsca prowadzenia działalności;
- mimo zaplanowania kontroli w zakładzie, miały miejsce okoliczności niezależne od WIOŚ w Krakowie tj. kontrola innego organu w podmiocie gospodarczym.

Istotną przyczyną niewykonania kontroli nadal jest znaczne obciążenie inspektorów prowadzących kontrole:

- nadmiarem wniosków o podjęcie interwencji wpływających do załatwienia;
- dużą liczbą kontroli z licznymi naruszeniami, wymagającymi szeregu działań pokontrolnych oraz dużą liczbą prowadzonych postępowań w sprawie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych (w związku z naruszeniem m.in. ustawy o odpadach, ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych, Programu Ochrony Powietrza Województwa Małopolskiego, ustawy Prawo Wodne);
- licznymi dodatkowymi czynnościami wynikającymi m.in. z rozdzielenia obowiązków zastępowanych nieobecnych pracowników pomiędzy pracowników obecnych w pracy (dotkliwe przy dłuższych nieobecnościach).

Ważniejsze zadania w 2023 roku realizowano:

a) w ramach 3 zaplanowanych cykli kontrolnych:

Cykl a): Podmiotów pobierających wodę powierzchniową lub podziemną, pod kątem oceny spełniania warunków dotyczących ilości pobieranej wody, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i zintegrowanych

W ramach cyklu kontrolnego zrealizowano 15 kontroli, w ramach których skontrolowano 50 ujęć. Stwierdzono naruszenia 5 pozwoleń w zakresie przekroczenia dopuszczalnych ilości pobieranych wód. W związku ze stwierdzonymi naruszeniami konieczne jest przeprowadzenie 9 postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia opłat podwyższonych (1 postępowanie już zakończone wydaniem decyzji, 4 postępowania w toku). Skierowano również wystąpienie do właściwego organu Wód Polskich dotyczące 4 pozwoleń wodnoprawnych. W 1 przypadku stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej rocznej ilości ścieków przemysłowych (popłucznych i pokoagulacyjnych), w związku z czym została wydana decyzja ustalająca opłatę podwyższoną. W 1 przypadku stwierdzono brak wymaganej ilości pomiarów, w związku z czym zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia opłaty podwyższonej. W przypadku 15 ujęć stwierdzono nieprawidłowość w postaci nieprzekazywania wyników pomiarów, w związku z czym zastosowano sankcje w postaci pouczenia oraz zobowiązano podmiot do wyeliminowania naruszenia zarządzeniem pokontrolnym. W 1 przypadku skierowano wystąpienie do właściwego organu Wód Polskich o wyjaśnienie zapisów w zakresie ilości pobieranej wody w pozwoleniu wodnoprawnym.

Cykl b): podmiotów odprowadzających ścieki przelewami burzowymi komunalnej kanalizacji ogólnospławnej do śródlądowych wód powierzchniowych, pod kątem oceny przestrzegania dopuszczalnej średniej rocznej liczby zrzutów z poszczególnych przelewów;

W ramach cyklu kontrolnego zrealizowano 14 kontroli, w ramach których skontrolowano 87 przelewów. Stwierdzono 4 naruszenia przepisów ochrony środowiska. Zastosowano 1 sankcję w postaci pouczenia. Wydano 2 zarządzenia pokontrolne, skierowano 3 wystąpienia do właściwego organu Wód Polskich. W przypadku 2 kontroli działania pokontrolne są w trakcie opracowywania.

Cykl c): podmiotów prowadzących produkcję rolną, a w szczególności podmiotów, które w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych przechowują lub stosują nawozy lub nawozy naturalne, pod kątem oceny, w tym na podstawie wyników pomiarów jakości wód powierzchniowych zlecanych w trakcie kontroli do CLB GIOŚ, czy prowadzona działalność rolnicza powoduje zanieczyszczenie wód;

W ramach cyklu kontrolnego zrealizowano łącznie 113 kontroli (kontrole planowe 94 i pozaplanowe 19). Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości wynikały głównie z przechowywania nawozów naturalnych płynnych lub stałych oraz postępowania z odciekami. Wykonano 23 kontrole Gospodarstw rolnych z poborem próbek wody, gdzie działka kontrolowanego graniczyła bezpośrednio z ciekim wodnym.

Najistotniejszym problemem podczas wykonywania kontroli jest w dalszym ciągu niski poziom wiedzy o wymaganiach zawartych w „Programie działań” oraz zmieniających się przepisach prawa przez kontrolowanych. Ważną kwestią jest brak możliwości weryfikacji faktycznej dawki nabywania/zastosowania nawozów naturalnych. Brak jest rejestru w momencie nabycia nawozów na konkretnego rolnika w skupie. Inspektorzy w trakcie kontroli opierają się na informacji przedłożonej przez kontrolowanego. Brak wiedzy rolnika w temacie żyzności i faktycznego zapotrzebowania poszczególnych posiadanych przez niego gruntów w nawozy mineralne/naturalne wynika, przynajmniej częściowo, z braku obowiązku wykonywania badań gleby.

b) w ramach kontroli w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom

• Zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR)

W ewidencji WIOŚ na dzień 31 grudnia 2023 roku znajdowało się 11 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii. Ilość ZDR nie uległa zmianie w stosunku do 2022 roku.

Wykonano 12 kontroli, stwierdzono naruszenia w 3 przypadkach dot.:

- nieakceptowalnego poziomu ryzyka w trzech przypadkach scenariuszy awaryjnych w Raporcie o bezpieczeństwie (art. 253 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska);
- braku zawiadomienia Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska przez prowadzącego zakład o dużym ryzyku o wystąpieniu awarii przemysłowej (art. 264 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska);
- emisji gazowego amoniaku w wyniku wycieku wody amoniakalnej z nieszczelności na połączeniu kołnierзовym rurociągu przy zbiorniku stokażowym wody amoniakalnej (art. 137, art. 138 ust. 1, art. 140 ust. 1 pkt 1, art., 145 pkt 3a ustawy dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska)
- emisji gazowego SO₃ w wyniku wycieku oleum z nieszczelności na rurociągu przy zbiorniku stokażowym oleum (art. 137, art. 138 ust. 1, art. 140 ust. 1 pkt 1, art., 145 pkt 3a ustawy dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska)

Podjęte działania pokontrolne: wydano 3 zarządzenie pokontrolne, skierowano 3 wystąpienia do Państwowej Straży Pożarnej.

• Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR)

W ewidencji WIOŚ znajduje się 9 zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR). W 2023 roku liczba ZZR nie uległa zmianie.

W 2023 roku wykonano 2 kontrole w terenie, stwierdzono naruszenie w 1 przypadku:

- zgłoszenie zakładu zwiększonego ryzyka nie spełnia wszystkich wymagań określonych w art. 250 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska w zakresie: rodzaju i ilość substancji niebezpiecznej, w tym składowanej substancji niebezpiecznej, uwzględnianych przy zaliczaniu zakładu do zakładu o zwiększonym ryzyku lub zakładu o dużym ryzyku.

Podjęte działania pokontrolne: wydano 1 zarządzenie pokontrolne.

• **Zdarzenia spełniające kryteria poważnych awarii**

W 2023 roku na terenie WIOŚ w Krakowie nie odnotowano zdarzeń spełniających kryteria rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 1555), oraz nie prowadzono nadzoru nad usuwaniem skutków zdarzeń, które wystąpiły wcześniej.

c) w ramach kontroli tematycznych

• **Zakłady wielkoprzemysłowe ferm tuczu trzody chlewnej oraz fermy drobiu wymagające pozwolenia zintegrowanego**

W ewidencji WIOŚ znajdują się 2 zakłady wielkoprzemysłowe ferm tuczu trzody chlewnej wymagające pozwolenia zintegrowanego.

W 2023 roku wykonano: 2 kontrole planowe w terenie, w trakcie 1 z nich stwierdzono następujące naruszenia:

- prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania odpadów bez wymaganego wpisu do rejestru podmiotów wprowadzających produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami prowadzonego przez Marszałka Województwa Małopolskiego – dział XII tabela 1;
- nieprowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów za pomocą kart ewidencji odpadów (KEO)
- nieprawidłowe przechowywanie płynnego nawozu organicznego („Azopotas”) tj. przepełnienie otwartych zbiorników magazynowych zlok. na terenie działki o nr ew. 4/8 skutkujące przedostaniem się nawozu poza ich obręb oraz na działkę sąsiednią o nr ew. 4/7.

W związku ze stwierdzonym naruszeniem nałożono 1 mandat karny, wydano zarządzenia pokontrolne.

W ewidencji WIOŚ w Krakowie znajduje się 10 ferm drobiu wymagających pozwolenia zintegrowanego. W 2023 roku wykonano 3 kontrole planowe i 3 kontrole pozaplanowe, w trakcie których nie stwierdzono naruszeń.

• **Stacje demontażu pojazdów**

Na terenie województwa małopolskiego funkcjonuje 69 stacji demontażu pojazdów. W 2023 roku skontrolowano 17 stacji demontażu pojazdów.

W trakcie 10 kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- magazynowanie części do ponownego użycia na placu magazynowym bez zabezpieczenia przed oddziaływaniem czynników atmosferycznych oraz bez wymaganego opisu wszystkich pojemników na odpady w hali demontażu pojazdów;
- przekroczenie określonej w posiadanym zezwoleniu na zbieranie odpadów dopuszczalnej do zebrania ilości odpadów o kodzie 17 04 05 (żelazo i stal);
- niepoddanie demontażowi przyjętego w 2021 r. do stacji demontażu pojazdu wykazanego w trakcie kontroli interwencyjnej na posesji w m. Piwniczna Zdrój;
- nierzetelne sporządzenie sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za 2022 rok;
- nieprowadzenie w systemie BDO pełnej ewidencji pojazdów wycofanych z eksploatacji - brak kart ewidencji pojazdów wycofanych z eksploatacji;

- prowadzenie ewidencji pojazdów wycofanych z eksploatacji niezgodnie ze stanem rzeczywistym;
- niewypełnianie wszystkich wymaganych danych w formularzu przyjęcia odpadów metali;
- niewykonywanie pomiarów jakości ścieków tj. brak wyników badań jakości ścieków dla następujących wskaźników: fosfor ogólny, azot amonowy, BZT5, ChZT, zawiesina ogólna zgodnie z posiadanym pozwoleniu wodnoprawnym;
- zlecenie wykonywania obowiązku gospodarowania odpadami podmiotom, które nie uzyskały wymaganych decyzji lub wymaganego wpisu do rejestru, wbrew przepisom art. 27 ust. 2, tj. przekazanie odpadów o kodzie 16 01 20 (szkło) podmiotowi nieposiadającemu zezwolenia na zbieranie odpadów;
- brak pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie do urządzeń kanalizacyjnych innego podmiotu ścieków zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego;
- przekazanie 27 pojazdów wycofanych z eksploatacji przyjętych do demontażu przez stację demontażu do podmiotu prowadzącego nielegalny demontaż pojazdów;
- niewykonywanie analiz jakości ścieków przemysłowych wprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych innego podmiotu we wskaźnikach zanieczyszczeń określonych w posiadanym pozwoleniu wodnoprawnym.

W celu usunięcia nieprawidłowości:

- wydano 7 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 2 mandaty karne,
- udzielono 3 pouczenia,
- skierowano 5 wystąpień, w tym 1 do organów ścigania.

Po przeprowadzonej w 2022 r. kontroli stacji demontażu pojazdów i punktu zbierania odpadów w Lipinkach wymierzono w 2023 roku trzy kary pieniężne na łączną kwotę 18 000,00 zł.

Ponadto po kontrolach przeprowadzonych w 2023 r. prowadzone są postępowania w sprawie wymierzenia kar pieniężnych za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem (3 postępowania) oraz za nieprowadzenie ewidencji odpadów (2 postępowania).

• Nielegalny demontaż pojazdów

W 2023 r. przeprowadzono 26 kontroli podmiotów podejrzanych o nielegalny demontaż pojazdów. W 10 przypadkach potwierdzono nielegalny demontaż pojazdów, natomiast w 1 przypadku stwierdzono zbieranie pojazdów bez wymaganych decyzji.

W celu usunięcia nieprawidłowości:

- wydano 4 zarządzenia pokontrolne;
- nałożono 3 mandaty karne;
- udzielono 1 pouczenia;
- skierowano 19 wystąpień, w tym 3 do organów ścigania;
- wymierzono 10 kar pieniężnych na łączną kwotę: 235 000,00 zł;
- wydano 3 decyzje wstrzymujące działalność w zakresie nielegalnego demontażu pojazdów z art. 32 ust. 1a ustawy o odpadach.

Ponadto wszczęto 4 postępowania administracyjne w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej na podstawie art. 53a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

• Transgraniczne przemieszczanie odpadów

Z zakresu przestrzegania przepisów dot. transgranicznego przemieszczania odpadów na terenie województwa małopolskiego przeprowadzono 21 kontroli podmiotów prowadzących legalną działalność biorących udział w przywozie/wywozie odpadów.

Kontrole wykazały m.in. następujące naruszenia:

- niekompletne i nierzetelnie sporządzone dokumenty związane z międzynarodowym przemieszczaniem odpadów z „listy zielonej” – załącznik nr VII do rozporządzenia (WE) nr 1013/2006;
- brak umowy pomiędzy podmiotem organizującym przemieszczenie odpadów za granicę, a odbiorcą odpadów;
- naruszenie warunków posiadanego zezwolenia na zbieranie odpadów i przetwarzanie odpadów w zakresie maksymalnej masy odpadów, jaka może być magazynowana w tym samym czasie;
- naruszenie warunków posiadanego pozwolenia zintegrowanego w zakresie nieoznaczenia piezometrów wokół składowiska;
- naruszenie warunków instrukcji składowiska odpadów w zakresie nieoznaczenia i niezabezpieczenia piezometrów wokół składowiska;
- naruszenie warunków posiadanego pozwolenia zintegrowanego w zakresie przetwarzania odpadów oraz ilości dopuszczonych do wytwarzania;
- naruszenie warunków posiadanego pozwolenia na wytwarzanie odpadów w zakresie wytworzenia większej ilości odpadów niż ilość wskazana w pozwoleniu w danym roku;
- brak zgłoszenia organowi ochrony środowiska emisji gazów lub pyłów do powietrza z trzech stanowisk spawalniczych;
- prowadzenie ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym oraz nieterminowo;
- złożenie sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami niezgodnie ze stanem rzeczywistym;
- niewypełnianie wszystkich wymaganych pól formularza przyjęcia odpadów metali od osób fizycznych;
- nieprawidłowa klasyfikacja odpadów;
- zbieranie i przetwarzanie odpadów bez wymaganego zezwolenia;
- magazynowanie wytworzonych olejów odpadowych niezgodnie z wymaganiami w zakresie ochrony środowiska w sposób, który nie uwzględnia właściwości tych odpadów w nieopisanych i nieoznaczonych pojemnikach usytuowanych bezpośrednio na gruncie tj. w sposób powodujący zagrożenie dla gleby i wód podziemnych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- wydano 11 zarządzeń pokontrolnych;
- nałożono 2 mandaty karne;
- udzielono 5 pouczeń;
- skierowano 4 wystąpienia do organów administracji rządowej i samorządowej;
- wydano 1 decyzję administracyjną wymierzającą administracyjną karę pieniężną za zbieranie odpadów bez wymaganego zezwolenia na zbieranie odpadów.

Ponadto przeprowadzono 11 kontroli dotyczących podejrzenia nielegalnego transgranicznego przemieszczania odpadów. Podczas 4 kontroli potwierdzono nielegalne przemieszczanie odpadów (w tym 1 nielegalne przemieszczenie dot. pojazdów oraz 3 dot. pozostałych odpadów).

• **Kontrole transportów odpadów na drogach realizowane we współpracy z innymi służbami**

W 2023 roku realizowano prewencyjne działania na drogach w zakresie kontroli transportów odpadów w ramach akcji „Nielegalne odpady 2023”, „WYROBISKA 2023” oraz „DEMETER IX”.

Przeprowadzono 31 akcji kontrolnych na drogach przy współpracy Krajowej Administracji Skarbowej, Policji oraz Inspekcji Transportu Drogowego. W ramach przeprowadzonych działań wykonano:

- 31 kontroli w terenie bez ustalonego podmiotu (transport towarów lub odpadów);

- skontrolowano 252 transporty (ogółem), w tym 63 transporty odpadów (w tym 22 w strumieniu transgranicznym);

W trakcie przeprowadzonych działań ujawniono 5 nielegalnych transportów odpadów:

- Transport zatrzymany do kontroli na bramkach autostrady A4 Kraków-Balice w kierunku Katowic. Zgodnie z wygenerowanym potwierdzeniem karty przekazania odpadów z systemu BDO transport był realizowany z Rzeszowa do Chełmka. Oględziny przewożonego ładunku wykazały niewłaściwą klasyfikację odpadów. W wyniku podjętych działań transport został zawrócony do przekazującego odpady, w związku z czym nie skierowano pojazdu na wyznaczony parking. W związku ze stwierdzonym naruszeniem skierowano wniosek do WIOŚ w Rzeszowie o przeprowadzenie kontroli podmiotu przekazującego odpady oraz przeprowadzono kontrolę interwencyjną w podmiocie który miał przejąć odpady.
- Transport zatrzymany do kontroli w m. Pogórska Wola (droga krajowa nr 94), zgodnie z załącznikiem nr VII oraz dokumentem CMR był realizowany ze Skawiny (Polska) do m. Miskolc (Węgry). Oględziny przewożonego ładunku wykazały niewłaściwą klasyfikację odpadów – na naczepie znajdowały się big-bagi z odpadami w postaci: rozruszników samochodowych i alternatorów oraz luzem mieszanina odpadów zużytego sprzętu elektrycznego w postaci: silników elektrycznych, w całości lub częściowo zdemontowanych (brak wirnika), napędy elektryczne do bram, elektronarzędzia (młotowiertarki), elektryczne pompy do wody, itp. (tj. odpady o kodzie 16 02 14 – zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13 oraz 16 02 16 – elementy usunięte ze zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15), zamiast deklarowanych odpadów o kodzie 19 12 03 metale nieżelazne. W związku ze stwierdzonym naruszeniem przeprowadzono kontrolę podmiotu wysyłającego odpady. Transport odpadów został zawrócony przez funkcjonariuszy KAS do podmiotu wysyłającego odpady, gdzie został przez nich zabezpieczony (zaplombowany).
- Transport zatrzymany do kontroli na bramkach autostrady A4 Kraków-Balice w kierunku Katowic. Zgodnie z załącznikiem nr VII transport odpadów był realizowany z Ukrainy do Polski. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokumentacji dotyczącej międzynarodowego przemieszczania odpadów, jednakże jak stwierdzono transport nie posiadał zgłoszenia SENT, jak również nie był oznaczony tabliczką z napisem ODPADY. W związku z powyższym funkcjonariusze KAS skierowali transport na parking Oddziału Celnego nad Drwiną w Krakowie. W wyniku dalej przeprowadzonych przez KAS działań na transportującego nałożono mandat karny w wysokości 5 000 zł w związku z przewozem odpadów bez SENT oraz pobrano kaucję w wysokości 10 000 zł za brak oznakowania pojazdu.
- Transport zatrzymany do kontroli w m. Modlnica nie posiadał wymaganych dokumentów potwierdzających rodzaj transportowanych odpadów oraz dane zlecającego transport odpadów. W związku ze stwierdzonym naruszeniem WITD w Krakowie ukarał transportującego karą grzywny. Naruszenie zostało wyeliminowane w trakcie trwania działań.
- Transport zatrzymany do kontroli na bramkach autostrady A4 Kraków-Balice w kierunku Katowic. Przeprowadzone oględziny wykazały, że transport odpadów jest realizowany bez wymaganej tabliczki z napisem ODPADY. W wyniku działań przeprowadzonych przez KAS transportującego ukarano karą grzywny.

- **Zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego**

Na koniec 2023 roku w rejestrze znajdowało się 15 zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W roku 2023 przeprowadzono 19 kontroli w 15 zakładach przetwarzania wpisanych do Rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami - 15 kontroli planowych i 4 kontrole pozaplanowe (w związku z art. 41a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.) Z przeprowadzonych 19 kontroli w zakładach przetwarzania, naruszenia stwierdzono w 6 przypadkach, naruszenia dotyczyły:

- pozwolenia na wytwarzanie odpadów w zakresie dopuszczonej ilości odpadów do przetworzenia w ciągu roku dla odpadu o kodzie 20 01 36 - zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21*, 20 01 23* i 20 01 35*;
- pozwolenia w zakresie ilości odpadów dopuszczonych do odzysku w ciągu roku dla odpadu o kodzie 16 02 13* - zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12;
- niekompletnego i nierzetelnego sporządzenia dokumentów związanych z międzynarodowym przemieszczaniem odpadów z „listy zielonej” – załączniki nr VII do rozporządzenia (WE) nr 1013/2006;
- sporządzenia sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za rok 2022 niezgodnie ze stanem rzeczywistym;
- nieprzekazania Małopolskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz Marszałkowi Województwa Małopolskiego uwierzytelnionej kopii sprawozdania z przeprowadzonego audytu za rok 2022 w terminie do dnia 15 maja 2023 r.;
- nieterminowego wprowadzenia raportu za 2022 r. do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE).

Podczas kontroli zakładów przetwarzania zastosowano następujące sankcje; udzielono 2 pouczeń przedstawicielom kontrolowanych podmiotów, nałożono 1 mandat karny.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości podjęto następujące działania pokontrolne:

- wydano 6 zarządzeń pokontrolnych;
- skierowano 1 wystąpienie do Marszałka Województwa Małopolskiego z informacjami o ustaleniach z kontroli;
- wydano 1 decyzję na podstawie art. 91 pkt 47 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, administracyjną karę pieniężną w wysokości 10 000,00 zł za naruszenie dyspozycji art. 70 ust. 2 poprzez nieprzekazanie Małopolskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz Marszałkowi Województwa Małopolskiego uwierzytelnionej kopii sprawozdania z przeprowadzonego audytu za rok 2021 do dnia 15 maja 2022 r. Administracyjna kara pieniężna została wymierzona za naruszenie stwierdzone, podczas kontroli przeprowadzonej w roku 2022.

W roku 2023 skontrolowano 1 miejsce nielegalnego przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. W trakcie kontroli FHU STALEX Artur Aleksandrowicz ul. Krakowska 27D w Mszanie Dolnej przy ul. Krakowskiej na działkach ew. nr 1382/3, 1382/4, części działki 1382/2 oraz na działce 1383/5 ustalono, iż Pan Artur Aleksandrowicz prowadził nielegalną działalność w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, na przedmiotowym terenie stwierdzono obecność odpadów kompletnego, jak również niekompletnego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz elementów usuniętych ze zużytych urządzeń. Stwierdzono duże ilości zdekompletowanego, częściowo rozebranego sprzętu chłodniczego tj. lodówek, zamrażarek lub ład chłodniczych oraz elementów urządzeń chłodniczych w postaci agregatów chłodniczych. W związku ze stwierdzonymi naruszeniami Panu Arturowi Aleksandrowiczowi wydano decyzję wstrzymującą działalność w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów na działkach ew. nr 1382/3, 1382/4 i części działki 1382/2 zlokalizowanych przy ul. Krakowskiej w Mszanie Dolnej, bez wymaganego zezwolenia oraz wymierzono administracyjną karę pieniężną w wysokości 15 000,00 zł za prowadzenie wbrew przepisom art. 46 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1622) demontażu zużytego sprzętu poza zakładem przetwarzania (ostateczna). Ponadto złożono zawiadomienie do policji o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 183 § 1 kodeksu karnego. Prokuratura Rejonowa w Limanowej wszczęła śledztwo, które następnie umorzyła. MWIOŚ złożył zażalenie na przedmiotowe postanowienie prokuratury. Sąd Rejonowy w Limanowej uchylił

zaskarżone postanowienie i przekazał Prokuratorowi Rejonowemu w Limanowej do dalszego prowadzenia.

W związku z prowadzonymi kontrolami wydano 4 postanowienia, o których mowa w art. 41a ust. 3 ustawy o odpadach – w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska.

Prowadzono również kontrole w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym u prowadzących działalność w zakresie zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, u wprowadzających pojazdy, jak również w zakresie obrotu sprzętem elektrycznym i elektronicznym.

Ogółem w 2023 r. przeprowadzono 9 kontroli przedsiębiorców. Rodzaj prowadzonej działalności przez przedsiębiorców: wprowadzających sprzęt – 4, wprowadzających pojazdy – 4, zbierający odpady – 1.

Ogółem w 2023 r. przeprowadzono 9 kontroli przedsiębiorców, stwierdzono następujące naruszenia:

- nieprzeznaczenie na publiczne kampanie edukacyjne lub niewnoszenie na odrębny rachunek bankowy właściwego urzędu marszałkowskiego łącznie co najmniej 0,1% przychodów netto z tytułu wprowadzonego do obrotu sprzętu osiągniętych w poprzednim roku kalendarzowym albo nierozliczanie wykonania tych obowiązków w terminie wbrew przepisom art. 15 ust. 3 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;
- nieorganizowanie i niefinansowanie odbierania od zbierających zużyty sprzęt oraz przetwarzania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych wbrew przepisowi art. 18 ust. 1 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;
- nieprowadzenie dodatkowej ewidencji obejmującej informacje o masie wprowadzonego do obrotu sprzętu wbrew przepisowi art. 22 ust. 1 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;
- niezawarcie umowy z prowadzącym zakład przetwarzania wbrew przepisom art. 23 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;
- niewniesienie zabezpieczenia finansowego, tym samym niewniesienie go w terminie, wbrew przepisom art. 27 ust. 1 i art. 28 ust. 1 i 3 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;
- nie dołączanie do sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych informacji o potencjalnych skutkach dla środowiska i zdrowia ludzi wynikających z obecności w sprzęcie niebezpiecznych: substancji, mieszanin oraz części składowych;
- nieuiszczenie lub nieterminowe uiszczenie opłaty rocznej za rok 2023 na rachunek bankowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego;
- niezłożenie wniosku aktualizacyjnego w systemie elektronicznym BDO w zakresie prowadzonej działalności - dział IV Działalność wynikająca z ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym tabela 1. Wprowadzający sprzęt lub autoryzowany przedstawiciel;
- nieterminowe złożenie do Marszałka Województwa sprawozdania o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami za 2021 rok;
- brak wymaganego wpisu w BDO w dziale XII tabela 1 Wytwórca odpadów zobowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów niepodlegający obowiązkowi uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów albo pozwolenia zintegrowanego;
- niezłożenie do marszałka województwa sprawozdania o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami w 2020 r. w zakresie wprowadzającego pojazdy, akumulatory, oleje, opony.

Podczas ww. kontroli zastosowano sankcje: udzielono 2 pouczeń przedstawicielom kontrolowanych podmiotów, nałożono 1 mandat karny. W celu wyeliminowania stwierdzonych

nieprawidłowości podjęto następujące działania pokontrolne wydano: 5 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 2 wnioski do organów administracji samorządowej oraz do 1 wniosek do organu administracji rządowej.

W roku 2023 r. wymierzono 1 decyzję na podstawie art. 91 pkt 9, 13, 15, 17, 20 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym administracyjna kara pieniężna w wysokości 15 000,00 zł oraz 1 decyzję na podstawie art. 91 pkt 21 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym za zbieranie wbrew zakazowi niekompletnego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

- **Kontrole stosowania i przechowywania środków wspomagających uprawę roślin, komunalnych osadów ściekowych oraz kontrola rolniczego wykorzystania ścieków w produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego**

W ewidencji WIOŚ znajdują się 94 podmioty prowadzące produkcję pierwotną żywności pochodzenia roślinnego. W 2023 roku zaplanowano i wykonano 14 kontroli, 12 kontroli przy współpracy z innymi organami. W trakcie przeprowadzonych działań pobrano 2 próbki do badań. Kontrole nie wykazały naruszeń wymagań w zakresie ochrony środowiska.

- **Obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych**

Na terenie województwa małopolskiego znajduje się 6 eksploatowanych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, obecnie jeden obiekt jest w fazie zamykania (obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych - osadnik wód dołowych w Szyjkach)

W 2023 roku przeprowadzono 2 kontrole eksploatowanych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

- **Zakłady eksploatujące instalacje z wykorzystaniem ciężkiego oleju opałowego oraz statki stosujące olej do silników statków żeglugi śródlądowej**

Na terenie województwa małopolskiego przeprowadzono 4 kontrole instalacji, w których spalany jest ciężki olej opałowy, a także 9 kontroli statków żeglugi śródlądowej wpisanych do rejestru prowadzonego przez Urząd Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu Delegatura w Krakowie. W czasie kontroli poboru próbek paliwa dokonywał pracownik akredytowanego laboratorium SGS Polska Sp. z o.o.. Analiza pobranych próbek była wykonywana przez akredytowane laboratoria posiadające akredytację nr: AB 313 (SGS Polska Sp. z o.o. Laboratorium w Gdańsku) oraz AB 484 (podwykonawca Orlen Laboratorium w Trzebini).

Przeprowadzone na terenie województwa małopolskiego kontrole zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz w paliwie wykorzystywanym do żeglugi statków śródlądowych wykazały, że we wszystkich weryfikowanych przypadkach normy jakości paliw zostały dotrzymane. W roku 2023 nie kierowano żadnych wniosków do zewnętrznych organów, a także nie występowano do organów ścigania.

- **Producenci oraz użytkownicy produktów zawierających lotne związki organiczne**

W roku 2023 skontrolowano 3 użytkowników produktów zawierających lotne związki organiczne, w tym 1 firmę prowadzącą działalność w zakresie robót budowlanych oraz 2 warsztaty samochodowe blacharsko-lakiernicze.

Skontrolowano również 2 producentów produktów zawierających lotne związki organiczne zajmujących się:

- produkcją mas szpachlowych do drewna, lakierów, bejcolakierów, bejc oraz innych produktów do barwienia, ochrony i naprawy powierzchni drewnianych i drewnopodobnych;
- produkcją mieszanin do odnawiania pojazdów, przeznaczonych do malowania pojazdów lub ich elementów, mieszanin stosowane do częściowych napraw, konserwacji i dekoracji pojazdów poza instalacjami produkcyjnymi.

W trakcie kontroli sprawdzono 14 produktów zawierających lotne związki organiczne, sprawdzono dokumenty potwierdzające przestrzeganie maksymalnej zawartości LZO – etykiety, karty

charakterystyki oraz karty techniczne. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Podczas kontroli pobrano 1 próbkę produktu, którą następnie przekazano do laboratorium w celu dokonania analizy. Próbkę poddano analizie spełniała wymogi rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych zawartych w niektórych farbach i lakierach przeznaczonych do malowania budynków i ich elementów wykończeniowych, wyposażeniowych oraz związanych z budynkami i tymi elementami konstrukcji oraz mieszaninach do odnawiania pojazdów.

W 1 przypadku stwierdzono nieprawidłowość, nie dotyczyła ona jednak produktów zawierających lotne związki organiczne (nieterminowe złożenie raportu do KOBiZE).

• **Zakłady posiadające substancje zubożające warstwę ozonową (SZWO)**

W 2023 r. skontrolowano 21 zakładów stosujących SZWO i f-gazy lub eksploatujących urządzenia albo instalacje zawierające SZWO i f-gazy bądź zakładów dokonujących obrotu SZWO i f-gazami lub urządzeniami zawierającymi SZWO i f-gazy.

Ogółem liczba zakładów skontrolowanych, w przypadku których wykryto nieprawidłowości wyniosła 12. W 5 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości z zakresu SZWO i F-gazów, w trakcie 3 kontroli stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły innego zakresu (np. przekraczania dopuszczalnych wartości jakości ścieków odprowadzanych do wód powierzchniowych; naruszenia warunków pozwolenia na wytwarzanie odpadów; odprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych innego podmiotu z przekroczeniem warunków, naruszenia warunków pozwolenia zintegrowanego, nieterminowego wprowadzania raportów do bazy KOBiZE, nieprawidłowego klasyfikowania wytwarzanych odpadów, emisji hałasu do środowiska, braku ewidencji odpadów), a w trakcie 4 kontroli stwierdzono nieprawidłowości zarówno z zakresu SZWO i f-gazów, jak również z innych komponentów.

Nieprawidłowości z zakresu SZWO i F-gazów dotyczyły:

- niesporządzenia lub nieterminowego sporządzenia prawidłowych Kart Urządzeń;
- nieprzekazania w terminie do bazy danych Komisji Europejskiej prawidłowego sprawozdania lub jego korekty dotyczącego SZWO lub F-gazów;
- nieprzekazania w terminie do bazy danych BOWOiK prawidłowego sprawozdania lub jego korekty dotyczącego SZWO lub F-gazów;
- braku lub nieterminowego wpisu do kart urządzeń;
- niezapewnienia kontroli systemu wykrywania wycieków w odpowiednich terminach;
- braku wymaganych prawem przeglądów szczelności lub niezgodnego z przepisami wykonywania przeglądów szczelności (np. niedotrzymane interwały czasowe);
- braku prawidłowego audytu, o którym mowa w art. 14 lub 19 rozp. 517/2014;
- niezastosowania się do ograniczeń art. 11 rozp. 517/2014;
- niezastosowania się do ograniczeń art. 14-16 rozp. 517/2014 dot. kontyngentów.

W 2023 r. podjęto następujące działania pokontrolne:

- wydano 6 zarządzeń pokontrolnych z zakresu SZWO i F-gazów;
- udzielono 3 pouczeń z zakresu SZWO i F-gazów;
- skierowano 2 wystąpienia do innych organów z zakresu SZWO i F-gazów, w tym 1 wystąpienie do WIOŚ w Poznaniu oraz 1 wystąpienie do GIOŚ.

W 2023 r. wszczęto łącznie 13 postępowań w celu wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych. Liczba wpłaconych w 2023 r. kar pieniężnych z decyzji administracyjnych: 14 na łączną kwotę 64 200 zł.

• **Kontrole w zakresie przeciwdziałania spalaniu odpadów**

W 2023 roku WIOŚ w Krakowie wykonał pobór 39 próbek popiołu, z których w 25 przypadkach potwierdzono spalanie różnego rodzaju odpadów. W przypadkach potwierdzających spalanie

odpadów podjęto stosowne działania: wymierzono sankcje w postaci kary grzywny oraz wydano zarządzenia pokontrolne.

- **Udział w szkoleniach i spotkaniach**

W 2023 r. przedstawiciel WIOŚ w Krakowie wziął udział jako prelegent w 1 szkoleniu zorganizowanym dla funkcjonariuszy Krajowej Administracji Skarbowej dot. przewozu odpadów w ramach ustawy SENT ze szczególnym uwzględnieniem listy 11 nowych odpadów krajowych m.in. farb, lakierów, rozpuszczalników i klejów, objętych monitorowaniem w związku ze zmianą rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 października 2023 r., które obowiązuje od dnia 12 stycznia 2024 r. Szkolenie odbyło się w Małopolskim Urzędzie Celno-Skarbowym w Nowym Sączu w dniu 29 listopada 2023 r. i wzięło w nim udział 15 funkcjonariuszy. W ramach szkolenia została przedstawiona tematyka prowadzonych działań przez Wydział Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej i jak możemy wspólnie współdziałać w zakresie transgranicznego jak i krajowego przemieszczania odpadów w tym objętych monitorowaniem (SENT).

W 2023 r. przedstawiciele WIOŚ w Krakowie przeprowadzili prezentację tematyczną w trakcie spotkania zorganizowanego przez Burmistrza Miasta Chrzanowa nt. uciążliwości zapachowych na terenie Miasta Chrzanowa. W trakcie spotkania przedstawiono wyniki kontroli Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Balinie oraz udzielono odpowiedzi na pytania mieszkańców w zakresie przeciwdziałania uciążliwościom zapachowym.

Ponadto Inspektorzy WIOŚ w Krakowie wzięli udział w wydarzeniu zorganizowanym pn. „Przygoda z Tatą” w trakcie którego na stanowisku WIOŚ w Krakowie można było również usłyszeć o pracy Inspektorów Ochrony Środowiska, a jedną z atrakcji była prezentacja używanego w trakcie kontroli sprzętu, w szczególności kamery termowizyjnej, czy też sonometru (miernik hałasu). Zorganizowano również quiz o ochronie środowiska, konkurs rysowniczy oraz promowano zasady segregacji odpadów.

- **Współpraca międzynarodowa**

W 2023 r. była kontynuowana współpraca na wodach granicznych z Republiką Słowacką realizowana jest na podstawie Umowy między Rządem RP i Rządem RS o gospodarce wodnej na wodach granicznych, podpisanej w Warszawie 14 maja 1997 r. Umowa jest kontynuacją współpracy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a Rządem Republiki Czechosłowackiej o gospodarce na wodach granicznych zwartej 21 marca 1958 r. W celu realizacji zadań wynikających z Umowy została powołana Polsko-Słowacka Komisja do spraw Wód Granicznych.

Realizację badań wód granicznych, w ramach pracy Grupy OPZ wykonuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska - monitoring wód granicznych stanowi element PMŚ.

W 2023 r. współpraca ze stroną słowacką obejmowała badania jakości wód cieków granicznych: Poprad (punkt pomiarowo-kontrolny Leluchów i Piwniczna), Dunajec (punkt pomiarowo-kontrolny Czerwony Klasztor) i Czarna Orawa (punkt pomiarowo-kontrolny Jabłonka).

Wspólne badania prowadzone były według wcześniej ustalonego harmonogramu zatwierdzonego przez Polsko-Słowacką Komisję do Spraw Ochrony Wód przed Zanieczyszczeniem.

W dniach 24-27 kwietnia 2023 r. na terenie Słowacji w miejscowości Koszyce odbyła się 31 Narada Polsko-Słowackiej Grupy Roboczej do spraw ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem (OPZ). Narada odbyła się zgodnie z programem zatwierdzonym na XXII Posiedzeniu Komisji ds. wód granicznych pod przewodnictwem przewodniczącej polskiej części Grupy OPZ. W naradzie uczestniczyli przedstawiciele GIOŚ – RWMS Kraków oraz pracownicy CLB oddział Kraków, Pracownia w Nowym Sączu, będący członkami Grupy OPZ.

Przedmiotem narady było:

- ujednoczenie wyników monitoringu i sporządzenie rocznego sprawozdania o stanie i jakości wód granicznych badanych w roku 2022;
- wymiana informacji o inwestycjach i przedsięwzięciach zrealizowanych w 2022 r. przez obie strony które mogą mieć wpływ na stan i jakość wód granicznych;
- realizacja zadań wynikających z XXII posiedzenia Polsko-Słowackiej Komisji do spraw wód granicznych;
- wymiana informacji o wystąpieniu poważnej awarii/nadzwyczajnych zagrożeń na wodach granicznych w 2022 r.;
- propozycja monitoringu granicznych wód powierzchniowych na 2024 r.;
- wymiana informacji dotyczących monitoringu wód podziemnych w strefie nadgranicznej;
- sporządzenie sprawozdania z działalności Grupy OPZ, planu pracy Grupy OPZ oraz materiałów dla Komisji.

W dniach 13-16 czerwca 2023 r. w Zakopanem odbyła się XXIII Narada Polsko-Słowackiej Komisji ds. wód granicznych. Zostały sporządzone opinie dokumentacji dotyczących inwestycji realizowanych w strefie przygranicznej, a mogących mieć wpływ na wody graniczne:

- budowa elektrowni fotowoltaicznej przy małej elektrowni Sulin (Żegiestów- Zdrój);
- aktualizacja „*instrukcji gospodarowania wodą*” małej elektrowni wodnej Sulin (Żegiestów- Zdrój);
- operat wodno-prawny Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Muszynie w związku z opracowaniem operatu wodno-prawnego dla istniejącej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w m. Żegiestów;
- operat wodno-prawny w związku z ubieganiem się o wydanie pozwolenia wodnoprawnego dla istniejącej oczyszczalni ścieków bytowych z Sanatorium Uzdrowskiego „*Wiktor*” Poprad km 40+916;
- przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Sromowce Wyżne;
- budowa szkoleniowego toru kajakowego na rzece Dunajec w m. Czerwony Klasztor.

W ramach działań kontrolnych mając na uwadze szczególną troskę o ochronę i jakość zasobów wodnych podjęto działania w obrębie cieków granicznych.

• **Inne działania**

W roku sprawozdawczym do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie wpłynęło 1725 wniosków o podjęcie działań interwencyjnych w zakresie ochrony środowiska, we własnym zakresie załatwiono 1364 z nich. Analizując lata ubiegłe, w dalszym ciągu notowana jest wysoka ilość wpływających wniosków o podjęcie interwencji, bądź wniosków o wydanie opinii, postanowień itp. Każdy wniosek, który wpłynął do WIOŚ w Krakowie wymagał odrębnego przeanalizowania. W niemalże każdym przypadku wiąże się to z rozpoznaniem przedmiotowej sprawy w terenie, ponadto część wniosków dotyczyła kilku, a nawet kilkunastu podmiotów. Niejednokrotnie specyfika i złożoność spraw wymagała zaangażowania większej liczby inspektorów tworzących tzw. zespoły kontrolne.

W listopadzie 2023 r. utworzono Wydział Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej (WZPŚ), liczący obecnie 10 inspektorów, który zajmuje się prowadzeniem spraw związanych z przeciwdziałaniem i wykrywaniem przestępstw i wykroczeń przeciwko środowisku, a w szczególności zwalczaniem szarej strefy w gospodarowaniu odpadami.

W roku 2023 wydano 180 postanowień, 893 opinie, zaświadczenia, stanowiska i informacje. Udostępniono 140 informacji o środowisku i jego ochronie oraz 12 informacji publicznych.

Wskaźnik wykonania zarządzeń pokontrolnych za rok 2023 wyniósł 95%. Wydano 392 zarządzeń pokontrolnych, w tym w całości zrealizowano 296. W trakcie realizacji znajduje się 78 zarządzeń pokontrolnych – termin ich realizacji obejmuje 2024 rok. Nie zrealizowano 18 zarządzeń

pokontrolnych. Najczęściej powtarzającymi powodami niezrealizowania zarządzeń pokontrolnych było:

- brak odpowiedzi na doręczone zarządzenia pokontrolne i monity;
- nieodbieranie zarządzeń pokontrolnych oraz monitów przez podmioty kontrolowane (2-krotne awizowanie);
- likwidacja podmiotu lub zmiana miejsca prowadzenia działalności.

Zarządzenia pokontrolne w trakcie realizacji to zarządzenia wydane pod koniec IV kwartału 2023 r. oraz te dla których podmioty wnioskowały o przedłużenie terminu ich realizacji (najczęściej próśby o przesunięcie terminu uzasadniane były przedłużającymi się procedurami koniecznymi do uregulowania stanu formalno-prawnego).

Przepis z art. 31a ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska zastosowano 24 razy (17 mandatów na łączną kwotę 7 300 zł oraz 7 pouczeń).

W 2023 r. w ramach prowadzonych działań skierowano 22 wnioski do organów ścigania, co stanowi wzrost o 69% w porównaniu do roku poprzedniego. Zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa dotyczyły m.in. gospodarowania odpadami w sposób zagrażający zdrowiu i życiu ludzi oraz środowiska, nielegalnego transgranicznego przemieszczania odpadów, zanieczyszczenia cieków wodnych bądź powierzchni ziemi. Obserwowany wzrost potwierdza zarówno skuteczność realizowanych działań, jak również wzrost ich skomplikowania. Zgodnie z powyższym zasadnym było utworzenie wyspecjalizowanego Wydziału Zwalczania Przestępczości Środowiskowej, przy czym w ramach obserwowanych trendów niezbędne jest zapewnienie jego rozwoju w szczególności w zakresie obsady kadrowej i zapewnienia odpowiedniej rezerwy czasowej niezbędnej do pełnego rozpoznania przypadków w których może dochodzić do popełnienia przestępstwa (sprawy o dużym stopniu skomplikowania).

II. Obszary/zadania/działania, które udało się rozwiązać/zakończyć w 2023 roku.

W 2023 r. wzrosła ilość kontroli zakładów prowadzonych w terenie, kosztem kontroli prowadzonych w oparciu o dokumenty (w tym dotyczących analizy wyników pomiarów automonitoringowych). Równocześnie wzrosła ilość kontroli w trakcie których wykonano pomiary, jak również wzrosła ilość kontroli w trakcie których stwierdzono naruszenia. W roku sprawozdawczym zaobserwowano dużą ilość wpływów interwencji dokonywanych za pomocą wszelkich dostępnych formularzy elektronicznych m.in. „zgłoś interwencję GIOŚ”, „zgłoś interwencję WIOŚ Kraków” oraz „zgłoś rurę”. Formularz „Ekointerwencja” dostępny na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego bezpośrednio po zgłoszeniu przekierowuje sprawę ze względu na kompetencję do Urzędu Gminy/Miasta (sprawy dotyczące osób fizycznych) lub do GIOŚ (sprawy dotyczące Przedsiębiorstw i Firm). GIOŚ po rozpatrzeniu przekazuje wnioski o kontrolę do WIOŚ. Stworzone formularze zgłoszeniowe dają możliwość składania anonimowych wniosków o podjęcie działań przez IOŚ, zatem wbrew wymaganiom określonym w art. 63 § 2 k.p.a. (bez obligatoryjnego podawania podstawowych danych adresowych tj.: imię, nazwisko, adres). Umożliwienie przez organy administracji wniesienia zgłoszenia anonimowego, skutkuje brakiem odpowiedzialności za treść danego zgłoszenia, co powoduje dowolność w jego formułowaniu. W efekcie niejednokrotnie ze względu na brak kontaktu ze zgłaszającym nie można zwrócić się do niego o jego doprecyzowanie, a inspektorzy WIOŚ w celu zweryfikowania danego zgłoszenia podejmują czynności, w trakcie których często okazuje się, że zgłoszenie nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w stanie faktycznym. Koniecznym jest zatem dążenie do wprowadzenia obowiązku podawania danych osoby zgłaszającej (imię, nazwisko, adres, dane kontaktowe) oraz bardziej szczegółowego opisywania zgłaszanego problemu.

W okresie sprawozdawczym ilość wykonywanych kontroli w zakresie gospodarowania odpadami pozostaje na stałym poziomie. Jednakże kontrole z zakresu gospodarowania odpadami nadal wykazują naruszenia, za które WIOŚ w Krakowie wymierzał administracyjne kary pieniężne np. za zbieranie/ przetwarzanie odpadów bez decyzji, a także za brak lub nierzetelne prowadzenie ewidencji odpadów. Kontrole te wykazały również, że w porównaniu do lat wcześniejszych zwiększyła się świadomość przedsiębiorców w zakresie wymagań ochrony środowiska.

W 2023 roku zintensyfikowano działania mające na celu walkę z podmiotami prowadzącymi gospodarkę odpadami w tzw. „szarej strefie”. W tym celu utworzony został Wydział Zwalczenia Przystępczości Środowiskowej. Podjęte działania wykazały przypadki fikcyjnego obrotu odpadami, który obejmuje zarówno fikcyjne prowadzenie ewidencji odpadów, jak również fikcyjne przekazywanie odpadów w systemie BDO (transporty odpadów nie są realizowane fizycznie lub nie jest prowadzony rozładunek odpadów we wskazanym miejscu). Jednym z priorytetowych działań w 2023 r. była pełna inwentaryzacja wszystkich miejsc nielegalnego magazynowania lub składowania odpadów prowadzona wraz z funkcjonariuszami Komend Powiatowych Policji oraz Państwowej Straży Pożarnej. Po przeprowadzonych działaniach informowano o ich wyniku organ właściwy do doprowadzenia do usunięcia odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych (wójt/burmistrz/prezydent miasta/starosta). W wyniku przeprowadzonych działań widoczne było zwiększenie działań właściwych organów samorządowych w zakresie nadzoru nad tymi miejscami i prowadzeniem działań w celu doprowadzenia do usunięcia tych odpadów. Czas realizacji usunięcia odpadów z miejsca na ten cel nieprzeznaczonego może być bardzo długi ze względu na skomplikowanie spraw i długo trwające postępowania odwoławcze.

Biorąc pod uwagę rok 2023, w dalszym ciągu problem stanowi uciążliwość zapachowa związana z działalnością zakładów takich jak oczyszczalnie ścieków, rafinerie, kompostownie, składowiska odpadów oraz instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. Jednak brak istniejących uregulowań formalno-prawnych w ww. zakresie uniemożliwia skuteczne działania w zakresie ograniczania lub eliminacji emisji zapachów.

W roku 2023 podobnie jak w roku 2022 dużą część kontroli interwencyjnych stanowiły kontrole z poborem popiołu, które pozwoliły w sposób jednoznaczny stwierdzić czy doszło do termicznego przekształcenia odpadów w urządzeniach grzewczych eksploatowanych przez kontrolowane podmioty. Badania te realizowane były dzięki środkom z WFOŚiGW. W porównaniu do kontroli przeprowadzanych w latach poprzednich (kiedy WIOŚ nie dysponował narzędziem w postaci ww. badań oraz ekspertyz) wzrosła liczba kontroli, w trakcie których spalanie odpadów zostało stwierdzone oraz poparte materiałem dowodowym. Istotnym wciąż problemem jest jakość paliwa sprzedawana na składach opału, jego kaloryczność oraz zawartość popiołu, a także klasy użytkowanych kotłów na paliwo stałe, co łącznie przekłada się na nadmierne zadymienie, które bardzo często wskazywane jest we wnioskach o interwencję.

W 2023 r. liczba kontroli zakresu Programów Ochrony Powietrza w Małopolsce była porównywalna z rokiem poprzednim. Szereg z tych kontroli nadal wykazuje braki, których skutkiem są wymierzane administracyjne kary pieniężne. W kwestii ochrony powietrza zauważalna jest zmiana sposobu ogrzewania zakładów na bardziej ekologiczne tj. gaz, OZE, fotowoltaika, biomasa. Jednakże u małych i średnich przedsiębiorców kontrole palenisk wciąż w dużej mierze potwierdzają spalanie odpadów. Nadal podczas prowadzonych kontroli stwierdzana jest eksploatacja instalacji bez właściwego uregulowania stanu formalno - prawnego w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza, a także naruszanie posiadanych już pozwoleń sektorowych lub zintegrowanych. Niezbędna jest intensyfikacja działań gmin w tym zakresie spełnienia wymagań określonych w Programie Ochrony Powietrza, a tym samym polepszenia jakości stanu środowiska oraz poprawy warunków wpływających na zdrowie i życie ludzi.

W roku 2023 w porównaniu z rokiem 2022, zauważalny jest wzrost stwierdzanych w toku kontroli nieprawidłowości w zakresie stosowania substancji zubożających warstwę ozonową i fluorowanych gazów cieplarnianych. Naruszenia dotyczą coraz większego zakresu zapisów ustawy z dnia 15 maja 2015 r. o SZWO i f-gazach. Główną przyczyną naruszeń jest brak znajomości obowiązków wynikających z ww. ustawy oraz nieterminowa realizacja tych obowiązków.

W zakresie ochrony przed hałasem ilość kontroli jest porównywalna jak w roku poprzednim. Wnioski o interwencje na uciążliwość akustyczną podmiotów kierowane do WIOŚ były przekazywane do właściwego ze względu na miejsce prowadzonej działalności Starosty lub Prezydenta Miasta na prawach powiatu. W zakresie ochrony przed hałasem w porównaniu z 2022 r. nie odnotowano zdecydowanej poprawy w konkretnych obszarach. W dalszym ciągu występują te

same problemy obejmujące podobne obszary zagadnień. Nadal zdecydowaną większość w zakresie nadmiernej emisji hałasu do środowiska stanowią hałasy przemysłowe, w szczególności niewielkie, zmieniające się podmioty, zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Istotnym problemem powodującym naruszenia są też hałasy komunalne, głównie zewnętrzne urządzenia chłodnicze i klimatyzacyjne nowych obiektów wśród osiedli mieszkaniowych (sklepów, restauracji, hoteli, itp.) pracujące przez całą dobę.

Konsekwencją zdarzeń śnięcia ryb w rzece Odrze oraz potencjalnego zanieczyszczenia cieków wodnych złotą algą (*Prymnesium parvum*) był wzrost liczby wniosków o interwencję dot. obserwowanych zmian i zanieczyszczeń cieków wodnych, w związku z czym przeprowadzono więcej kontroli z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, w trakcie których pobierano próbki do analiz fizykochemicznych. Ponadto w 2023 roku inspektorzy WIOŚ Kraków często byli angażowani przez działaczy społecznych w weekendowe akcje społeczne dot. stanu rzek, poprzez wzywianie inspektorów dyżurnych w przypadku stwierdzenia „*podejrzanych rur*” w obrębie brzegów cieków wodnych – zgłoszenia te w znacznej części były bezzasadne i nie dotyczyły kompetencji IOŚ.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że przedsiębiorcy są bardziej świadomi, że należy dbać o środowisko i można to zaobserwować również w mniejszych zakładach. Często spotykaną barierą, w szczególności w mniejszych zakładach, są środki finansowe niezbędne do zastosowania najlepszych rozwiązań technologicznych, co przekłada się na wolniejsze wdrażanie części kosztownych rozwiązań.

z up. Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska
mgr Krystyna Gołębiowska
kierownik Delegatury Tarnów
Dokument podpisany elektronicznie